

системи. «Інтерфейсом», що сполучає стратегічне планування і антикризове управління є система стратегічних завдань, котрі через контролінг динаміки актуальних змін зовнішнього і внутрішнього середовища економічної системи, сполучаючись із тривалими параметрами економічного порядку речей (точніше, нового порядку речей зовнішнього економічного контуру) та цивілізаційними імперативами (затребуваний антикризовий цивілізаційний контур) виконують відповідне антикризове коригування діяльності системи. Тобто, підкреслимо, таке управління не повинно бути чисто ситуативним – виходити тільки із реагування на кризу – а й безпосередньо враховувати глибинні орієнтири «оновленого» за суттю економічного буття та дійсні цивілізаційні вартості.

Використані джерела інформації:

1. Гарачук Ю.О. Підвищення ефективності діяльності підприємства за рахунок управління конкурентоспроможністю / Ю.О. Гарачук // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 2. – С. 60-66.
2. Герард М. Влияние глобализации и регионализации на таможенную политику государства / М. Герард // Проблемы теории и практики управления. – 2003. – №3. – С. 36-42.
3. Гаврилюк О.В. Криза та ефективність: нова парадигма / О.В. Гаврилюк // Теоретичні та прикладні питання економіки: Зб. наук. праць. Вип. 20. – К., 2009. – С. 13-19.
4. Гальчинський А.С. Криза і цикли світового розвитку / А.С. Гальчинський. – К.: «АДЕФ-Україна», 2009. – 392 с.
5. Вечканов Г.С. Глобализация и социально-экономическая безопасность России / Г.С. Вечканов // Вестник ИНЖЭКОНА. Серия экономика. – 2005. – Вып. 2(7). – С. 53-61.
6. Головченко О.М. Економічна безпека регіону в гарантуванні стабільності національної економіки / О.М. Головченко. – Одеса: Видавець Букаєв В.В., 2008. – 399.

УДК 332.146:330.341.1

Узунов В.В.,
к.е.н., доцент,
Директор Фінансово-економічного коледжу

**СТВОРЕННЯ Й ЕФЕКТИВНЕ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЧІТКОЇ
СИСТЕМИ ФІНАНСУВАННЯ НА ВСІХ СТАДІЯХ
ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ**

Визначено теоретичні положення інтеграції інноваційної та інвестиційної політики. Досліджено основні організаційні форми фінансування інноваційної діяльності. Обґрунтовано фінансовий механізм забезпечення розвитку інноваційної сфери.

Определены теоретические положения интеграции инновационной и инвестиционной политики. Исследованы основные организационные формы финансирования инновационной деятельности. Обосновано финансовый механизм обеспечения развития инновационной сферы.

Certainly theoretical positions of integration of innovative and investment policy. Investigational basic organizational forms of financing of innovative activity. Grounded financial mechanism of providing of development of innovative sphere.

Постановка проблеми. Продумана і цілеспрямована інноваційна політика держави позитивно впливає на ефективність інноваційних процесів і загальну динаміку економічного розвитку. І навпаки, недостатньо обґрунтовані дії і заходи держави у сфері регулювання інноваційних процесів руйнують їх мотиваційний механізм, гальмуючи соціально-економічне зростання і навіть перешкоджаючи йому.

Останнім часом велике значення надається регіональній інноваційній політиці та її ролі, як важливого фактору економічного і соціального розвитку країни. Зростанням ролі регіональної складової характеризується і сучасний механізм інноваційного процесу. Певна фінансова самостійність регіонів, можливість розпоряджатися місцевими ресурсами, відповідальність місцевих органів влади за соціальний розвиток створюють необхідну економічну основу та мотиви для ефективних дій стосовно регулювання та підтримки інноваційної активності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню напрямів і проблем інноваційної політики на регіональному рівні присвячені науковій праці таких українських вчених, як: О. Амоша, З. Варналій, В. Геєць, М. Долішний, В. Захарченко, І. Кукурудза, Б. Маліцький, А. Мокій, В. Онищенко, В. Соловійов, Л. Федулова, М. Чумаченко та інші, а також зарубіжних дослідників Н. Іванова, І. Дежіна, А. Дагаєв, В. Зінченко, Г. Тюльков, Е. Менсфілд, Б. Твісс.

Мета статті: визначити теоретичні положення інтеграції інноваційної та інвестиційної політики; дослідити основні організаційні форми фінансування інноваційної діяльності; обґрунтувати фінансовий механізм забезпечення розвитку інноваційної сфери.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інвестиційна політика в конкретному регіоні має свої особливості, обумовлені економічною і соціальною політикою регіону, розміром виробничого потенціалу, географічним розташуванням, природно-кліматичними умовами та ін. Інноваційна політика регіону не може бути реалізована без інвестиційної політики [1].

Мета регіональної інвестиційної політики направлена на зростання економіки, підвищення її ефективності і забезпечення самофінансування розвитку регіону. Завдання регіональної інвестиційної політики:

- створення інфраструктури інвестиційного ринку;
- визначення пріоритетних напрямків інвестування;
- підтримка інвестицій органами самоуправління;

- забезпечення інтеграції регіонального інвестиційного ринку в загальноекономічний;
- створення умов для залучення інвестиційних ресурсів в регіон;
- формування інвестиційної відкритості і привабливості регіону, його інвестиційного іміджу.

Взаємозв'язок інноваційної та інвестиційної політики ґрунтується на органічному поєднанні інвестицій та інновацій. Інвестиції без інновацій небезпечні, оскільки означають вкладення коштів у відтворення застарілих продуктів і технологій, такі товари і послуги свідомо приречені на неконкурентоспроможність. Інновації без інвестицій не реальні: результати науково-технічного пошуку, можливості технологічного прориву залишаються нереалізованими, що приводить до того ж результату – зниження конкурентоспроможності товарів і послуг, витіснення їх із внутрішнього і зовнішнього ринків [2, с.120].

Через кожні 3-4 роки (в нових галузях – частіше) відбувається оновлення товарів, послуг, технологій. Інновації більш високого рангу відносяться до періодів зміни поколінь, техніки, технологій, приблизно один раз на 10 років. Відомі також і 50-річні цикли. Кількість інновацій зростає у фазі пожвавлення і підйому економічного циклу і різко падає у фазах кризи і депресії. Для широкого оновлення застарілих за час кризи та депресії обладнання, техніки, продукції необхідні інвестиції. Інвестиції ініціюють інноваційну хвилю і переплітаються з нею. Різко зростає попит на винаходи, інновації. Інвестиційні проекти мають яскраво виражений інноваційний характер.

На сьогодні існують труднощі з впровадження новачків в комерційну практику, які пов'язані з нестачею коштів підприємств і незадовільним станом на ринку капіталів. Серед основних факторів, які перешкоджають здійсненню інновацій, є: нестача власних коштів (вказали 83% промислових підприємств); недостатня фінансова підтримка держави (56,6%); великі витрати на нововведення (55,9%); високий економічний ризик (38,9%); недосконалість законодавчої бази (37,7%); тривалий термін окупності нововведень (34,6%); відсутність коштів у замовників (31,7%). Крім того, 19,5% промислових підприємств зазначили, що здійсненню нововведень перешкоджала нестача інформації про нові технології, 18,5% - відсутність можливостей для кооперації з іншими підприємствами і науковими організаціями, 18,3% - нестача інформації про ринки збуту, 17,2% - відсутність кваліфіковано персоналу, 16% - відсутність попиту на продукцію, 14,5% - несприйнятливості підприємств до нововведень [3, с.39].

Таким чином, теорія і практика доводять емпіричну залежність між двома категоріями – чим більший дохід від інновацій прагне отримати інноватор в майбутньому, тим більші витрати він повинен понести сьогодні на дану інновацію.

Інновації в усіх сферах діяльності вимагають фінансових вкладень. Причому найефективнішими є такі фінансові вкладення, які забезпечують підприємцям надмонопольні прибутки, що досягаються за рахунок інноваційної діяльності. Тому попит на інновації завжди існує, але він обмежується фінансовими можливостями. При цьому для значної частини суб'єктів господарювання мова йде не стільки про розвиток, скільки – про виживання, чи хоча б про стабілізацію існуючого положення для виграшу часу з метою розробки новації і переорієнтації своєї виробничо-збутової діяльності на інноваційний розвиток. І тепер в Україні спостерігається такий стан: інновації необхідно розробляти, впроваджувати в практику, але не вистачає інвестицій, інвесторів з наявними фінансовими ресурсами. Це і є однією з причин того, що Україна зі своєю відсталою технікою і технологією вже тривалий час не може вийти на перспективні передові рубежі. У цих умовах необхідно максимально використовувати реально існуючі джерела фінансування, ретельно здійснювати їх пошук, аналіз і добір.

Як показує світовий досвід фінансування інноваційної діяльності базується на таких принципах: чітка цільова орієнтація та швидке й ефективно впровадження сучасних науково-технічних інновацій; різноманітність джерел фінансування; обґрунтованість та юридична захищеність методів акумуляції коштів; гнучкість системи; фінансування всіх етапів життєвого циклу інновацій. Крім того, фінансування інноваційної сфери має складну структуру й охоплює: форми, джерела та ефективність фінансування інновацій; інструменти акумуляції грошових коштів та їх укладення в проекти і контроль за ними [4, с.46].

До джерел фінансування інновацій належать такі: державні асигнування; власні кошти суб'єктів господарювання; кредитні ресурси; приватні кошти; іноземні кошти; венчурний капітал. При цьому до згаданих фінансових ресурсів відносять не лише кошти у безпосередньо грошовому вимірі, а й інші інвестиції – у вигляді основних і оборотних засобів, майнових і нематеріальних активів, прав на землеволодіння й землекористування тощо [5].

В умовах економіки України розраховувати на значне бюджетне фінансування інноваційної діяльності неможливо, і воно не забезпечує розвитку НТП в народному господарстві. Тому для більшості вітчизняних підприємств основним джерелом стимулювання нововведень є власні кошти та іноземні інвестиції. Банківський кредит поки що залишається надто дорогим, а кредити - короткостроковими для розвитку інноваційної діяльності. Венчурне інвестування, про яке останнім часом багато дискутують, залишається екзотикою і значних успіхів у цьому напрямку немає. За практичної відсутності венчурного капіталу вітчизняного походження венчурні фонди переважно зарубіжного капіталу не зацікавлені у розвитку конкурентоспроможних технологій і свої інвестиції

спрямовують на акції великих підприємств енергетичної, машинобудівної, будівельної та переробної промисловості, а не у сферу високих технологій.

Частка коштів державного бюджету у фінансуванні інноваційних витрат зменшилася. Державну підтримку отримали лише 44 підприємства, які знаходилися на території 14 регіонів. Серед регіонів, які використовували державні кошти для фінансування інноваційної діяльності, найвагоміша роль держави у їх інноваційній діяльності спостерігалася у Львівській області (18,2% загальних коштів витрачених в регіоні на інноваційну діяльність) та Харківській (8,1%).

Вкрай низьким (на рівні менше 13% бюджетного фінансування наукової сфери) залишається фінансування наукових досліджень у вищих навчальних закладах, що не сприяє науковим дослідженням у закладах вищої освіти.

Господарський механізм економіки України слід орієнтувати на новий науково-технічний рівень з використанням світового досвіду фінансування інноваційної сфери. Джерела фінансування мають бути диверсифіковані, достатні для інвестування протягом усього циклу "наука - інновації - виробництво" та забезпечувати максимальну ефективність їх використання. Інвестиції, як державні, так і приватні, повинні бути орієнтовані на базисні та поліпшуючі інновації.

Розвиток інноваційної діяльності на всіх рівнях організаційного управління – від окремого підприємства до держави в цілому – передбачає створення й ефективне функціонування чіткої системи фінансування на всіх стадіях інноваційного процесу. Досвід розвинених країн свідчить, що оптимальним є фінансування в обсязі 15% - на фундаментальну науку, 25% - на прикладну, 60% - на розробки, хоча ці пропорції можуть дещо змінюватися залежно від цілей та типу державної науково-технологічної політики [6, с.62]. Фундаментальні дослідження, здебільшого проводяться за рахунок державного бюджету на безповоротній основі. Прикладні дослідження фінансуються як за рахунок бюджету, так і за рахунок замовників. Оскільки на цьому етапі виникає можливість високих втрат вкладених коштів, то інвестиції носять ризиковий характер. До фінансування залучається венчурний капітал, який активно вкладає свої кошти на всіх етапах комерціалізації інновацій, але найбільше - на етапі створення і впровадження інновацій. Світова практика показала, що в економіці розвинених держав фінансування інноваційного процесу здійснюється на партнерських засадах урядом і приватним сектором. Така взаємодія щодо комерціалізації інновацій створює передумови зростання економіки на якісно новій основі. У США наприкінці 90-х років ХХ ст. дві третини всіх витрат на НДДКР здійснювали приватні корпорації, які активно фінансували не тільки прикладні розробки, а й фундаментальні дослідження.

У світовій практиці часто використовуються проектне та венчурне фінансування [7]. Проектне фінансування передбачає, що доходи, отримані від реалізації проекту, є єдиним джерелом сплати боргу. Якщо венчурний капітал може бути використаний для організації фінансування і інноваційної діяльності на будь-якому етапі, то організатор проектного фінансування не може йти на такий ризик. Інноваційний венчурний бізнес припускає можливість провалу проекту. Як правило, в перші роки інвестор проекту не несе відповідальності перед фінансовими партнерами за витрати коштів і не виплачує за ними відсотків. Інвестори ризикового капіталу перші роки задовольняються лише придбанням пакету акцій новоствореної фірми. Якщо інноваційна фірма починає давати прибутки, то вона стає основним джерелом винагороди вкладників ризикового капіталу. Досить часто венчурний капіталіст стає власником інноваційного проекту.

В сучасних вітчизняних умовах традиційні джерела фінансування інноваційної діяльності є недостатніми для ефективного просування інновацій. Тому необхідне використання нових для України механізмів фінансування, нових організаційних форм та інститутів. Серед нових інструментів інноваційного фінансування слід відмітити:

- лізинг – це довгострокова оренда машин та обладнання. Дає змогу зменшити розмір початкових інвестицій у створенні виробничих підприємств чи диверсифікації виробництва;

- форфейтинг – фінансова операція, що перетворює комерційний кредит на банківський. Може використовуватися для акумулювання фінансових коштів у процесі реалізації інноваційного проекту, якщо в інвестора бракує коштів для інновацій. Терміни погашення векселів, які при цьому підписує інвестор, рівномірно розподілені у часі, що дає змогу отримати відстрочку по платежах і гарантії банку щодо їх забезпечення;

- франчайзинг – передбачає тиражування інновацій завдяки залученню великого капіталу. Окрім фінансових коштів за договором франшизи інноваторові можуть бути передані нематеріальні активи (технології, ноу-хау), торгівельний знак, імідж фірми тощо. Франчайзинг поєднує переваги кредиту і лізингу.

Невід'ємний елемент системи фінансування – це організаційні форми, через які здійснюється використання коштів. Успіх інноваційної діяльності значною мірою визначається формами її організації і способами фінансової підтримки. Такими організаційними формами можуть бути підприємства, фінансово-промислові групи, інвестиційні та інноваційні фонди, органи місцевого самоврядування, приватні особи тощо. Всі вони беруть участь у господарському процесі і тим самим сприяють розвитку інноваційної діяльності.

Інвестування інноваційної діяльності здійснюється на основі розроблених інноваційних програм або проектів. Фінансування інноваційної програми передбачає:

- 1) вивчення доцільності інноваційної програми (за витратами і запланованим прибутком з урахуванням можливих ризиків);
- 2) розроблення плану реалізації програми;
- 3) організацію фінансування, в тому числі:
 - оцінювання можливих форм фінансування і вибір такої, що відповідає вимогам інвестора;
 - визначення організацій-інвесторів і структури джерел фінансування;
 - контроль виконання плану й умов фінансування.

Надані на інноваційну програму (проект) кошти мають певну вартість і за їх використання треба платити, незалежно від джерел отримання. Вартість капіталу для фінансування програми – це середньозважена вартість капіталу по кожному джерелу фінансування [8, с.271].

Отже, обґрунтований вибір форм і джерел інвестування інноваційних програм і проектів є важливою передумовою їх успішної реалізації. Обґрунтування має здійснюватися з урахуванням всіх зовнішніх та внутрішніх чинників, які можуть визначити міру ризикованості проекту та впливати на вартість капіталу і можливості його залучення.

Кожний інвестиційний проект має конкретну спрямованість і з найбільшою ефективністю може бути реалізований у тих регіонах, де для цього є найкращі умови. Через це важливу роль у процесі реалізації інноваційної політики регіону відіграє інвестиційний клімат [9, с.159]. Інвестиційний клімат – сукупність соціально-економічних, суспільно-політичних, природних, екологічних та інших умов, які безпосередньо визначають масштаби, обсяги і темпи залучення інвестицій. У кожному регіоні країни, з одного боку, об'єктивно існують умови і передумови для здійснення інвестиційної діяльності (природно-ресурсний потенціал, розвинута інфраструктура тощо), а з іншого – наявна суб'єктивна діяльність інвесторів, спрямована на використання цих об'єктивно існуючих умов і передумов. Отже, ступінь сприятливості інвестиційного клімату регіону зумовлюється об'єктивними і суб'єктивними чинниками інвестування.

Інвестиційний клімат детермінує інвестиційні мотивації, суттєво впливає на прибутковість інвестицій і рівень інвестиційних ризиків. Складовою інвестиційного клімату регіону є інвестиційна привабливість, що розглядається як сукупність різноманітних об'єктивних можливостей і обмежень, зумовлюючих інвестиційну активність в регіоні – інтенсивність залучення інвестицій у регіон (другу складову інвестиційного клімату). Інвестиційна активність є результатом реалізації привабливості і інвестиційного потенціалу.

При прийнятті рішення щодо інвестування інвестор враховує:

- соціально-політичну стабільність у регіоні;

- ставлення до інвесторів місцевих органів влади, їх готовність створювати прийнятні умови для інвесторів;
- відсутність бюрократичних бар'єрів;
- наявність привабливого інвестиційного проекту;
- територіальне розміщення об'єкта інвестування;
- легкість доступу до сировини та робочої сили;
- наявність розвинутої транспортної інфраструктури;
- забезпеченість об'єкта інженерними комунікаціями;
- наявність розвинутої системи сучасних видів зв'язку;
- наявність робочої сили, яка не потребує спеціальної підготовки;
- сприятливість екологічної ситуації;
- конкурентоспроможність товарів та послуг, які вироблятиме та надаватиме об'єкт інвестування.

Реципієнт інвестицій, а це, як правило, суб'єкт господарювання, при прийнятті рішення щодо укладання інвестиційної угоди враховує:

- умови перерозподілу прав власності та ступінь свого впливу на подальшу господарську діяльність об'єкта інвестування;
- вклад інвестора (фінансовий, матеріальні чи нематеріальні активи);
- ступінь впливу інвестора, крім фінансового вкладу, на реалізацію інвестиційного проекту;
- надійність та ділову репутацію інвестора.

Роль місцевих органів влади в інвестиційному процесі визначається їх власними та делегованими повноваженнями. Основними критеріями для оцінки інвестиційної діяльності на території області, визначення ступеня підтримки та співучасті в реалізації інвестиційних проектів для місцевих органів виконавчої влади є:

- соціальні наслідки реалізації інвестиційного проекту (зміна кількості робочих місць, рівня доходів населення, надходжень до бюджетів всіх рівнів, соціальної інфраструктури);
- екологічні наслідки реалізації інвестиційного проекту;
- рівень доданої вартості продукції.

Ініціатором інвестиційного проекту виступає власник майна чи капіталу, або третя особа, яка має відповідні повноваження від власника. Складовою інвестиційного процесу є інформація про інтереси інвестора, реципієнта, умови та обґрунтованість успішної реалізації проекту.

Місцеві органи влади відіграють роль постачальника інформації та регулятора інвестиційного процесу.

Відповідно до мети та завдань Програми основними напрямками діяльності місцевих органів влади в інвестиційному процесі є:

- визначення пріоритетних напрямів залучення інвестицій шляхом проведення всебічного аналізу соціально-економічного стану та інвестиційного потенціалу Черкаської області;

- участь у розробці та сприяння реалізації інвестиційних проектів, які мають пріоритетне значення для економіки області;
- надання допомоги суб'єктам підприємницької діяльності у розробці інвестиційних проектів та пошуку інвесторів для їх реалізації.

Оцінювання інвестиційної привабливості територій набуло досить значного поширення у світовій практиці. Так, у США регулярно публікуються індекси, що характеризують рейтинг штатів за різними критеріями і мають різну спрямованість: політичну, економічну, екологічну. Ряд відомих наукових центрів та інвестиційних компаній періодично публікують ранговий за ступенем інвестиційної привабливості перелік країн з метою орієнтації потенційних інвесторів.

Назріла потреба в оцінюванні інвестиційної привабливості регіонів України. Методика проведення оцінки достатньо широко висвітлена в працях вітчизняних дослідників [10]. Оцінка інвестиційної привабливості регіонів відкриває нові можливості територіальної диверсифікації для інвесторів, підвищує гарантію ефективності інвестицій. Поряд з більшою обґрунтованістю така оцінка дозволяє розробляти інноваційну стратегію регіонів, великих компаній і фірм на довгу перспективу, пов'язувати цю стратегію з потенціалом регіональних споживчих ринків, ураховувати можливий період реалізації проектів в окремих регіонах України.

Оцінка може здійснюватися за такими узагальненими показниками: рівень загальноекономічного розвитку регіону; рівень розвитку інвестиційної інфраструктури регіону; демографічна характеристика регіону; рівень розвитку ринкових відносин і комерційної інфраструктури регіону; рівень криміногенних, екологічних та інших ризиків.

Висновки. Звертає на себе увагу наступне: спостерігається відносне співпадання тенденцій розвитку інноваційної діяльності з розміром вкладених інвестицій, що, в свою чергу, свідчить про взаємозалежність даних процесів. Більшість інвестиційних проектів впроваджуються у секторах з високою оборотністю капіталу, а, отже, швидкою окупністю та порівняно низькими ризиками. Йдеться, в першу чергу, про внутрішню торгівлю та харчову промисловість. З іншого боку, саме ці два сектори пропорційно представлені у структурі практично всіх регіональних економік України та не вимагають особливих, специфічних умов на місцевості.

Головним інструментом активізації інноваційної діяльності на мезорівні може бути комплексна інноваційно-інвестиційна програма розвитку регіону, яка дозволяє за допомогою моніторингу наявної ситуації в регіоні розглядати існуючі проблеми з технологічної, екологічної, економічної, соціальної, демографічної, культурно-освітньої та інших точок зору, а також збалансувати ресурсний і виробничий потенціал у напрямку комплексного розвитку територій. Розробка саме такої комплексної програми розвитку територій дасть змогу акумулювати

ресурси із усіх джерел (внутрішніх і зовнішніх) і спрямувати їх на реалізацію відповідних проектів у строки, обумовлені бізнес-планами з окупністю інвестицій і поточних експлуатаційних витрат у жорстко визначені часові періоди.

Використані джерела інформації:

1. Кириленко І. Інвестиції як інноваційний процес / І. Кириленко // Банківська справа. – 2009. – №5. – С. 17–19.
2. Яковец Ю. В. Эпохальные инновации XXI века / Ю. В. Яковец. – М.: Экономика, 2004. – 444 с.
3. Черевко В. Аналіз та оцінка фінансування інноваційної діяльності в регіоні / В. Черевко // Економіст. – 2011. – №5. – С. 38–41.
4. Антонюк Л.Л. Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізація : монографія / Л.Л. Антонюк, А.М. Поручник, В.С. Савчук. – К.: КНЕУ, 2003. – 394 с.
5. Джерела інвестицій та їх економічне регулювання / [М. Герасимчук, І. Галиця, О. Задорожна та ін.]; НАН України, Ін-т економіки; [відп. ред. М. Герасимчук]. – К., 1999. – 157 с.
6. Чабан В.Г. Вибір джерела формування інноваційної діяльності / В.Г. Чабан // Формування ринкових відносин в Україні: зб. наук. праць. – 2006. – №4. – С. 61–64.
7. Денисюк В.А. Напрямки розвитку венчурного фінансування в країнах ЄС та актуальність їх використання в Україні / В.А. Денисюк, О.В. Красовська // Проблеми науки. – 2002. – №11. – С. 9–21.
8. Йохна М.А. Економіка і організація інноваційної діяльності: навч. посібник / М.А. Йохна, В.В. Стадник. – К.: Академія, 2005. – 400 с.
9. Жук М.В. Регіональна економіка: підручник / М.В. Жук. – К.: ВЦ Академія, 2008. – 416 с. – (Альма-матер).
10. Малицький Б.А. Висхідні позиції України на шляху формування інноваційно-орієнтованої економіки / Б.А. Малицький // Економіка і прогнозування. – 2004. – №3. – С. 33–36.

УДК 338.24:330.87

Узунов Ф.В.,
к.е.н., доц., Перший проректор,
Університет економіки та управління

**ФОРМОУТВОРЕННЯ ІНТЕГРАТИВНИХ КОРПОРАТИВНИХ
СТРУКТУР В НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ**

Обґрунтовано генезис та структурні особливості корпоративного сектору економіки України. Визначено склад корпоративного сектору економіки України.

Обосновано генезис и структурные особенности корпоративного сектора экономики Украины. Определен состав корпоративного сектора экономики Украины.

Grounded genesis and structural features of the corporate sector in Ukraine. The composition of the corporate sector in Ukraine.